

ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

Nyilv.sz.: BEJ-422-1

Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzatánál és a Gávavencsellői Közös Önkormányzati Hivatalnál

ÁFA adózási gyakorlata szabályszerűségének

2022. évi belső ellenőrzés keretében történt ellenőrzéséről

A belső ellenőrzést a Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzőjével kötött Megbízási szerződés, Megbízólevél és Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata és Intézményei 2022. évi belső ellenőrzési tervében foglaltak alapján végeztem.

Az ellenőrzés célja: annak megállapítása, hogy az ÁFA nyilvántartása, elszámolása, adóbevallása, számlázási gyakorlat megfelel-e a jogszabályi előírásoknak. A levonható előzetesen felszámított ÁFA-t helyes elvek és módszerek alapján állapították-e meg.

Ellenőrzött szervezeti egységek: Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata, Gávavencsellői Közös Önkormányzati Hivatal.

Ellenőrzött időszak: 2021. év

Ellenőrzés időszükséglete: 7 ellenőri nap

Ellenőrzés típusa, módszere: Szabályszerűségi ellenőrzés

Az ellenőrzés időtartama: 2022. október 25-től 2022. november 15-ig.

A helyszíni ellenőrzés kezdete: 2022. november 4.

Ellenőrzött bizonylatok: NAV törzsadat nyilvántartás, ÁFA bevallások, ÁFA analitikák, főkönyvi kivonatok, 2021. évi beszámoló, 2021. október havi teljesítési időpontú kimenő és beérkező számlák, ellenőrzött tételekkel kapcsolatos főkönyvi számlák.

Az ellenőrzést végzi: Mátrai Istvánné regisztrált belső ellenőr.

Az ellenőrzés megállapításai

Önkormányzatok és költségvetési szervek adóalanyisága

Az általános forgalmi adó (ÁFA) a hazai állami jövedelmek egyik jelentős forrása. Az ÁFA egy indirekt, hozzáadott érték adó. Főszabály szerint az ÁFA alany értékesítéskor az eladási árban beszedett adó összegéből a beszerzéseit terhelő, előzetesen felszámított adót levonhatja, és az így kiszámított adókülönböt jelent a befizetendő adó összegét. Indirekt adó, mivel a befizetendő adó összegét nem az fizeti meg, akitől a forrás összege származik. Az ÁFA törvény alkalmazási hatálya szerint az ÁFA alanyok a termékhez vagy a szolgáltatáshoz saját maguk által hozzáadott érték után adóznak

Az 1988-tól bevezetett ÁFA jelenleg hatályos szabályait a 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa.tv.) tartalmazza.

A törvény 6. §-ának előírásai szerint adóalany az a jogképes személy, szervezet, aki saját neve alatt folytat gazdasági tevékenységet tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére. Gazdasági tevékenység a független formában, üzletszerűen, vagy rendszeresen végzett tevékenység, amely ellenérték elérésre irányul, vagy ellenérték elérését eredményezi.

Az önkormányzatok és költségvetési szervek az adóalanyiság tekintetében sajátos helyzetben vannak, mivel tevékenységük nagy részét jogképes szervezetként, saját nevükben, független formában, rendszeresen végzik, azonban a tevékenységük nagy része nem üzletszerűen történik, nem irányul ellenérték elérésére, és nem is eredményez ellenértéket. Természetesen végeznek a költségvetési szervek olyan tevékenységeket, amelyek megalapozzák az adóalanyiságot, így a költségvetési szervek egy része (több mint fele) alanya az Áfa-nak, más részük jelentéktelen nagyságrendű bevételhez jut az adóköteles tevékenységből, így alanyi adómentességet élvezve kimaradnak az Áfa. köréből.

Az önkormányzatok és költségvetési szervek esetében az adóalanyiság, és így a gazdasági tevékenység tekintetében különös szerepe van a közhatalmi tevékenységnek. Az Áfa tv. a közhatalmi tevékenységet nem minősíti gazdasági tevékenységnek, így az nem alapoz meg adóalanyiságot (Áfa tv. 7.§). Közhatalom gyakorlására jogosult szervek többek közt a helyi önkormányzatok is, amelyek közhatalmi tevékenységük tekintetében nem minősülnek adóalanyoknak, egyéb tevékenységük okán azonban az általános szabályok szerinti gazdasági tevékenységet folytató Áfa alanyként kezelendők.

Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata és a Gávavencsellői Közös Önkormányzati Hivatal adóalanyisága

A Nemzeti Adó és Vámhivatal törzsadat nyilvántartása szerint

- *Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata* adószáma: 15732231-2-15. Az Önkormányzat az általános szabályok szerint alanya az általános forgalmi adónak. Az ellenőrzéssel érintett 2021. évben havi bevalló volt. Ingatlan bérbeadás tekintetében nem élt az Áfa. törvény 88 § (1) bekezdése szerinti – az ingatlan bérbeadás adókötelessé tételének – lehetőségével.
- *Gávavencsellői Közös Önkormányzati Hivatal* adószáma: 15843465-1-15, amely szerint az ellenőrzött időszakban nem volt alanya az általános forgalmi adónak.

Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata 2021. év folyamán minden hónapban, a jogszabályok által előírt határidőre teljesítette bevallási kötelezettségét. A 2021. évre vonatkozóan benyújtott 12 bevallásban szereplő adatok összesítése alapján 2.051 E Ft adóköteles bevételhez kapcsolódó fizetendő Áfa-ja, és 37.570 E Ft fordított adó fizetési kötelezettsége volt az Önkormányzatnak (összesen 39.101 E Ft), amelyhez 1.758 E Ft előzetesen felszámított levonható adó kapcsolódott, így éves szinten 37.343 E Ft ÁFA fizetési kötelezettség keletkezett.

A bevallások adataihoz kapcsolódóan ellenőrzésre kerültek a főkönyvi könyvelés és az analitikus nyilvántartások adatai. Részletesen és tételesen a *2021. október havi bevallás, és a kapcsolódó nyilvántartások* adatai kerültek ellenőrzésre.

Az ellenőrzés során az alábbiak kerültek megállapításra:

- a 2021.10. havi Áfa bevallásból 189 E Ft 27 %-os adókulcs alá tartozó termékértékesítés, szolgáltatás nyújtás bevétele és ehhez kapcsolódóan 51 E Ft *fizetendő Áfa* szerepel. Az analitikus nyilvántartás alapján megállapítható, hogy a bevallásban szereplő adatok a bérbe adott önkormányzati lakások rezsi költségének kiszámlázott összegei, és a bevallásban szereplő adat egyezik az analitikus nyilvántartás adataival.
- A 2021. 10. havi bevallásban 192 E Ft összegű termékbeszerzés, szolgáltatás igénybe vétel alapján 51 E Ft *előzetesen felszámított levonható Áfa* szerepel, valamint 234 E Ft adómentes belföldi termékbeszerzés (szerintem ez téves szerepeltetés, mert ez az analitika alapján az adómentesen számlázott bérleti díj, amely nem termék, szolgáltatás beszerzés, hanem termék, szolgáltatás értékesítés)
- a bevallásokban és nyilvántartásokban adóköteles és adómentes körbe tartozó *értékesítésként* az önkormányzati lakások bérbeadásával kapcsolatos tételek szerepelnek, ezen belül külön adómentesként a bérleti díjak (mivel nem választott az önkormányzat adókötelezettséget az ingatlan bérbeadásra) és külön adókötelesként a tovább számlázott rezsi. *Beszerzéshez kapcsolódó, előzetesen felszámított levonható adóként* a tovább számlázott rezsi költségek Áfa-ja szerepel a nyilvántartásokban és bevallásokban.

A fentiekhez kapcsolódó jogszabály általános értelmezése szerint, ha a bérbeadó főszabály szerint adómentességet választott a főszolgáltatásra - jelen esetben az ingatlan bérbeadásra – így a járulékos költségeket is adómentesen kell számlázni. Ebben az esetben a bérlet tekinthető erősebb szolgáltatásnak, és a közüzemi díjak tovább számlázása járulékos szolgáltatásnak fog minősülni és az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja szerint osztani fogja a főszolgáltatás áfa-kulcsát. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a rezsi költségek olyan adókulccsal kerülnek tovább számlázásra, amilyen az ingatlan bérbeadásnak az adómértéke.

Az Áfa-val kapcsolatos tételek mérlegben

Az ÁFA-val kapcsolatos főkönyvi és analitikus nyilvántartások ellenőrzése során megállapítottam, hogy - a főkönyvi kivonat adataiból kiindulva - a könyvelés a jogszabályi előírásoknak és a belső szabályzatoknak megfelelően történik. Az év végi zárás során azonban nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt a 3641-3642 (fizetendő és előzetesen felszámított Áfa) számlák kezelése, mivel a mérlegben nem szerepelnek a december havi Áfa tételek, amelyek alapján 2021. január 20-án esedékes bevallásokat kell benyújtani, és pénzforgalmilag teljesíteni. Véleményem szerint a 2020. évet érintő ellenőrzések megállapításainak téves értelmezéséből adódik az, hogy nem csak a le nem vonható Áfa került a zárás során kivezetésre, hanem valamennyi (fizetendő és előzetesen felszámított) Áfa. tétel is.. Az Áhsz. 53.§ (5) e. pontja szerint a könyvviteli számlákon kimutatott adó, járulék és

más közteher kötelezettségek esetében a bevallásokban szereplő adatokkal történő egyeztetés kell elvégezni.

A pénzforgalmi szemléletben vezetett főkönyvi könyvelésben szereplő és a teljesítmény szemléletben kezelt Áfa nyilvántartások és bevallások szerinti Áfa közötti eltérés ellenőrzése során nem végeztem tételes ellenőrzést, csak logikai összefüggések alapján elemeztem a eltérések nagyságrendjét. Ennek alapján megállapítottam, hogy jelentős eltérést produkált a befizetendő Áfa tekintetében a fordított Áfa, mivel 2021. utolsó bevallási időszakában 70 millió Ft nagyságrendű fordított Áfa miatti befizetési kötelezettség volt, amelynek a megfizetése pénzforgalmilag 2021-ben történt, így a 2021 évi befizetési kötelezettség lényegesen eltér a 2021. évi bevallások szerinti összegtől, azzal együtt, hogy a 2021. decemberi bevallásban szereplő nem lényeges nagyságrendű befizetési kötelezettség 2022-re kerül át. E tekintetben összességében megállapítható, hogy a teljesítmény szemléletű bevallások szerinti és a pénzforgalmi szemléletben vezetett könyvelésben szereplő Áfa-val kapcsolatos adatok –jelen esetben lényeges – eltérései is jogosak, a jogszabályi előírásoknak megfelelő nyilvántartásokkal alátámasztottak.

Összegzés, javaslatok

A Nemzeti Adó és Vámhivatal törzsadat nyilvántartása szerint

- *Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata* (adószáma: 15732231-2-15.) Az Önkormányzat az általános szabályok szerint alanya az általános forgalmi adónak. Az ellenőrzéssel érintett 2021. évben havi bevalló volt. Ingatlan bérbeadás tekintetében nem élt az Áfa. törvény 88 § (1) bekezdése szerinti – az ingatlan bérbeadás adókötelessé tételének – lehetőségével.
- *Gávavencsellői Közös Önkormányzati Hivatal* adószáma: (15843465-1-15), amely szerint az ellenőrzött időszakban nem volt alanya az általános forgalmi adónak.

Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata 2021. év folyamán minden hónapban, a jogszabályok által előírt határidőre teljesítette bevallási kötelezettségét. A 2021. évre vonatkozóan benyújtott 12 bevallásban szereplő adatok összesítése alapján 2.051 E Ft adóköteles bevételhez kapcsolódó fizetendő Áfa-ja, és 37.570 E Ft fordított adó fizetési kötelezettsége volt az Önkormányzatnak (összesen 39.101 E Ft), amelyhez 1.758 E Ft előzetesen felszámított levonható adó kapcsolódott, így éves szinten 37.343 E Ft ÁFA fizetési kötelezettség keletkezett. A fordított Áfa-n kívüli tételek pár tétel kivételével az önkormányzati lakások bérbeadásához kapcsolódó rezszi továbbszámlázásából adódtak.

Az ingatlan bérbeadáshoz kapcsolódó Áfa tekintetében az Áfa törvény értelmezése szerint, ha a bérbeadó főszabály szerint adómenetességet választott a főszolgáltatásra - jelen esetben az ingatlan bérbeadásra – akkor a járulékos költségeket is adómentesen kell számlázni. Ebben az esetben a bérlet tekinthető erősebb szolgáltatásnak, és a közüzemi díjak továbbszámlázása járulékos szolgáltatásnak minősül és az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja szerint osztja a főszolgáltatás áfa-kulcsát. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a rezsiköltségek olyan adókulccsal kerülnek továbbszámlázásra, amilyen az ingatlan bérbeadásnak az adómértéke.

Az ÁFÁ-val kapcsolatos főkönyvi és analitikus nyilvántartások ellenőrzése során megállapítottam, hogy - a főkönyvi kivonat adataiból kiindulva - a könyvelés a jogszabályi előírásoknak és a belső szabályzatoknak megfelelően történik. Az év végi zárás során azonban nem csak a le nem vonható Áfa. került kivezetésre, hanem valamennyi (fizetendő és előzetesen felszámított) Áfa. tétel is. Az Áhsz. 53.§ (5) e. pontja szerint a könyvviteli számlákon ki kell mutatni az adó, járulék és más közteher kötelezettségeket, és azokat az év végi zárás során a bevallásokban szereplő adatokkal egyeztetni kell. .

A főkönyvi és az analitikus nyilvántartások ellenőrzése során megállapítottam, hogy a pénzforgalmi szemléletben vezetett főkönyvi könyvelésben szereplő és a teljesítmény szemléletben kezelt ÁFA nyilvántartások és bevallások szerinti ÁFA közötti eltérés teljes egészében a pénzforgalom és teljesítés időpontja közötti eltérésekből adódik.

Javaslatok:

- Az ingatlan bérbeadás adómentességére figyelemmel, a továbbszámolt rezsi költségeket is adómentesen kell számlázni. (Áfa. törvény 70.§.1.bekezdés b. pont)
- Az év végi zárás során gondoskodni kell arról, hogy a könyvviteli számlákon kimutatásra kerüljenek az adó, járulék és más közteher kötelezettségek, és azokat az év végi zárás során a bevallásokban szereplő adatokkal egyeztetni kell.(Áhsz. 53.§ 5. bekezdés e. pont)

Nyíregyháza, 2022. november 30.

MÁTRAI ISTVÁNNÉ
regisztrált főkönyvelésvezető
belső ellenőr
Mátrai Istváné
4431 Nyíregyháza, Szivárvány u. 53.
regisztrációs szám: 5114774
megbízott belső ellenőr